



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

7. De spe, & fiducia in Deum. Ac primò timorem & spem in vnum
conspirare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

CAPVT VII.

*De spe & fiducia in Deum. timorem & Spem in vnum
conspirare.*

Aliquanto, quàm volueram, fusiùs de timore Dei legi, ista maximè de causa, quòd eius curam nonnihil iacere crederem; nunc ad spem atque fiduciam scriptio nostra conuertenda est; quamquam sine illo hanc qualem oportet habere non possumus. Excelsus est Dominus, & humilia respicit in cælo & in terra; summa imis, ima iungit & adnectit summis, totoque hoc orbe res maximè distitas arctissima copulatione coniungit: hominem ipsum quasi totius familiæ, sic omnium Dominum, è quàm pugnantibus mortali & immortalì, terreno & cælesti, corporeo & incorporeo, quàm arcta societate deuinxit? de se quoque quàm multa, in speciem pugnantia, sed re ipsa maximè consona, ab hominibus credenda proponit? iustus & misericors, patiens & acerrimus vindex, occultus & præsertissimus, homo & Deus, æternus & Virginis filius, mortalis & immortalis, haberi vult. Vult hanc quæ circumferimus massam carneam, escam vermium, iamque putidum cadauer, sursum ferri, mortì eripi, immortalitati asseri, cælo donari, angelis intermisceri, æterna gloria perfrui. Quid igitur mirum, si tam viles, & ad tanta tamen euocatos, velit etiam virtutibus in speciem pugnantibus, at maximè conspirantibus exornari? vult prudentes, at simplices, vult humiles, at magni animi, vult benignos, at zelo ardentés, vult hominum contemptores, at omnibus seruientes, omnes Christo lucrificantes, vult denique à iudicijs Dei trepidantes, at misericordiæ optimi patris præfidentes. *Omnis lapis pretiosus operimentum tuum*, ó dilecta & Deo præparanda anima. Ecce Deus tuus, Deus vnus est, & ab illo vno, ac in illo vno, omnis omnium rerum distinctio, varietas est, & ordo atque pulchritudo: tu igitur, tam sanctis conspectibus vt non reperiaris indigna, enitere, & plurimarum ac pulcherrimarum virtutum gratiam, varietatem, ornamenta & decora, tibi comparare stude: caue præ ceteris, ne vel pudor erubescentiæ, vel fiduciæ candor desit; hæ sunt, quæ primos gratiæ aditus parant, quibus quasi conciliatricibus, prona passim sanctorum votorum impetratio sequetur.

Intelligentium quidem summum & singulare, quòdque in eundem cum ceteris ordinem redigi nequeat, est Deus; infimum verò & infinite à primo illo distans est homo: ideoque ab homine ad Deum accedenti, infinita quædam procurio exhaurienda est, & ea sunt in vnum cogenda quæ inter se quàm maximè dissident. Atqui hoc præstabit timor & spes; nec enim hic timor est qui à cursu auocet, & in fugam agat, sed qui desiderium prouocet, & ne noster nobis

R r

amor

amor pereat, sollicitos angat; spes est, quæ facit animos, quæ sancti Spiritus afflatu instructa, alacres ad perueniendum vires innovat. Iam verò hoc vtrumque, à sui & Dei cognitione ortum ducit: nostri enim, præ Deo vilissimorum, omnique beneficio indignissimorum, imò potius mala multa meritorum, vera cognitio quid nisi timorem pariat: hinc autem, si à nostri, ad Dei cognitionem, quasi ab obscura imagine ad exemplar infinitis partibus perfectias transimus, quid nisi bonitatis, liberalitatis, munificentiae, *Φιλανθρωπίας*, & clementissimæ amabilitatis infinitus ac inexhaustus thesaurus occurrit, qui blâdissimè spem nostram excitat, solatur timorem, inopiam dirat: cumque hæc duæ cognitiones ita sibi sint implexæ, ut altera foueat alteram, neque commodè separari queant; timor quoque à spe, & spes à timore, nisi vtriusque interitu seiungi nequit. Audi quid sui ipsius experimento teste loquatur vir sanctus.

Bern. hom.
6. in Cant.

Felix mens cui semel Dominus Iesus vtrumque infixit pedem. Ipsi sunt timor & spes: ille iudicij, ista misericordia representans imaginem. Merito beneplacitum est Deo super timentes eum, & in eis qui sperant super misericordia eius, cum timor initium sapientie sit, spes, profectus; nam consummationem sibi caritas vendicat. Porro si iam dolore peccati, & iudicij timore compungeris, veritatis iudicijq; vestigio labia impressisti. Quid sit timorem doloremq; diuina intuitu bonitatis, & spe consequende indulgentiæ temperas, etiam misericordia pedem amplecti te noueris. Alioquin alterum sine altero osculari te nò expedit, quia & recordatio solius iudicij in barathrum desperationis precipitat, & misericordia fallax assentatio pessimam generat securitatem. Datum est & mihi misero, nonnumquam sedere secus pedes Domini Iesu, & modò hunc, modò illum tota deuotione amplecti, in quantum me sua benignitas dignabatur admittere. At si quando miserationis oblitus, stimulante conscientia, iudicio paulò diutius inharerem, mox metu incredibili, ac miserabili confusione deiectus, & tenebroso circumfusis horrore, hoc solùm palpitanus de profundis clamabam: *Quis nouit potestatem iræ tuæ, & præ timore tuo iram tuam dinumerare? Quod si eo relicto, pedem misericordia plus tenere contingeret, tanta è contrario incuria & negligentia dissoluebar, ut confestim, & oratio tepidior, & actio pigrior, & risus promptior, & sermo incautior, & omnis denique vtriusque hominis status inconstantior appareret. Proinde magistra edoctus experientia, non iudicium iam solum, aut solam misericordiam, sed misericordiam pariter & iudicium cantabo tibi Domine. In æternum non obliuiscar iustificationes istas. Cantabiles mihi erunt ambe pariter in loco peregrinationis meæ: quousque misericordia super exaltata iudicio, miseria conticescat, ac sola cantet tibi de cætero gloria mea, & non compungar. Agnouisti lenissimè fluentem Bernardum, sed & verissimè monentem, necessarium esse ut hæc vtrique misceantur, quod profectò ipsa pedum nuncupatio aptè declarat: qui enim altero careat, is ad progrediendum ineptus rediditur, & ruinæ certissimæ exponitur.*

Eccl. 5.

Ne dixeris, monet Sapiens, Miserationes Domini multa sunt, peccatorum meorum non memorabitur. Cur autem id neque dici, nec in mentem venire conueniat, verissimam rationem reddit, dicens, *Misericordia enim & ira ab illo. Ita est, Misera-*
tiones

tiones Domini, & multe sunt, & per omnia diffusa: sed & ira ipsius resistere quis potest: sic illas tibi promitte, vt in hanc tamen tuo merito incidere formides: æqualiter enim, & miseretur omnium, & omnia in iudicium adducit Deus, siue autem iudicare, siue misereri maluerit, idem semper perseuerat, in vtroque laudabilis, in vtroque mirabilis. Pius, ac iustus est conditor noster: acutè dixit Magnus Gregorius, Nemo dicat, Quia pius est, venialiter pecco: & nemo qui peccauerit dicat, Quia iustus est, de peccati remissione despero. Relaxat enim Deus facinus quod defletur, sed perpetrare quisque timeat, quod an dignè deflere possit ignorat. Ante culpam ergo iustitiam metuat, post culpam tamen de pietate presumat: neque ita iustitiam timeat, vt nulla spe consolatione conualescat: neque ita confidat de misericordia, vt adhibere vulneribus suis digna penitentia negligat medicinam; sed quem presumit sibi pie parcere, semper etiam cogitet & districtè iudicare. Sub pietate itaque eius spes peccatoris gaudeat, sed sub districtione illius penitentis correctio contremiscat. Spes presumptionis nostra habeat morsum timoris: vt ad corrigenda peccata iustitia iudicantis terreat, quem ad fiduciam venia gratia parcentis inuitat. Sunt autem hæc ita certa, & passim nota vt probatione sit supercedendum.

Vixque est aliud aliquid, quod sæpius, aut acrius sacra: Literæ rebus præceptisque commendent. nouit enim Deus, quantopere in partem alteram deflectere, improvidi, & cupiditatibus acti soleant mortales; nouit quàm captiosus vtrique sophismatis, fallax dæmon intricatos irretire affectet; quare ne hinc impingere aut labi qui quam facillè possit, clarissimis nos monitis exemplisque voluit eruditos. Cùm etenim (vt è plurimis vnum aliquod exempli causa notemus) sanctorum Dauidis & Petri graues lapsus, & post lapsum vitam iterum ad meliora reparatam legimus, quis, cadentibus tantis viris, alium sapiat? Quis, tantis viris tam grauius prolapsis, postque lapsum ad tanta diuinitus decora vocatis desperet? Quis Luciferum è cælo, Adamum è paradiso, Saulem è regno deiectum, sapientem Salomonem à mulieribus dementatum, Iudam Apostolum in proditorem commutatum legens, non expauescat, trepidusque sibi diffidat? Sed quando receptum in gratiam Adamum, restitutum folio regio Mannassen, quando Paulum è persecutore Apostolum, quando Matthæum, Magdalenam, publicanos, latronem denique in ipsa morte paradiso assertum legimus, quis non spei plenus exulteret: atqui eiusmodi sunt, quæ passim in sacrorum voluminum lectione sibi implectuntur, vt metum & spem inter, seu potius in metu & spe, navigationis nostræ cursum, ab hac mortalitate ad æternitatem dirigamus. Et hoc ipsum ea lege nobis fuisse significatum qua cœuebatur, *Non accipies loco pignoris superiorem aut inferiorem molam, existimauit vir quidam sanctitate doctrinaque percelebris: vt enim superiorem inferioremque molam sibi iungi necesse est, vnamque si demas, inutilis molendo frumento iacet altera, ita, inquit, incessanter debet spes & formido coniungi; quia incassum misericordiam sperat, qui non etiam iustitiam metuit; incassum iustitiam metuit, qui non etiam de misericordia confidit.*

Rc 2

Sed

lib. 33. Mor. c. 10. seu 15.

Deuter. 14.

Greg. l. 33.

Mor. c. 11.

seu 16.

Eccli 2. Sed è plurimis pauca proferamus, quibus hæc duas virtutes arctissimè sibi deuinctas agnoscamus. Et metuentes Dominum, inquit Sapiens, sustinete misericordiam eius: & non desectatis ab illo ne cadatis. Qui timetis Dominum credite illi: & non euacuabitur merces uestra. Qui timetis Dominum, sperate in illum, & in oblectationem ueniet uobis misericordia. Ecce quàm disertè & ordinatè, à metu ad patientem expectationem, ad fidem, ad spem, ad oblectationem, ob misericordiæ copiam uobis viam munit. Sed ne solus eat, qui satis fuerat solus, addamus huius virtutis experientissimum Dauidem: *Psal. 113.* Qui timet Dominum, inquit, sperauerunt in Domino, adiutor eorum & protector eorum est. *Psal. 102.* Secundùm altitudinem cali à terra, corroborauit misericordiam suam super timentes se. Quomodo miseretur pater filiorum, misertus est Dominus timentibus se, quoniam ipse cognouit figmentum nostrum. Misericordia Domini ab eterno in æternum super timentes eum. Voluntatem timentium se faciet, & deprecationem eorum exaudiet, & saluos faciet eos. Beneplacitum est Domino super timentes eum, & in eis qui sperant super misericordiam eius.

Quibus è verbis penitiùs introspectis, non tantùm ita fieri, sed quomodo & cur fiat, cõiectare licet. Timor enim nos nobis exhibet quales verè sumus, pauperes, nudos, imbelles, ignauos, omnium rerum egenos, aspectu què summi regis indignos, cui tamen propria est beneficentia, misericordia, largitas in eos qui suam solius largitatem præstolantur, ac propterea quo nos pauperiores agnosceamus, eo munificentiorum illum expectamus, & quoniam nouit amat què figmentum suum, talem etiam cum experimur. Sed hæc magis è dicendis patebunt.

CAPVT VIII.

De desperatione.

Mar. Dum. **C**Rudelissimam, & maximè abominandam hanc belluam obiter detestemur, ut tanto longiùs ab ea recedamus, & spes nobis tanto gratior ardeat. *l. de Moribus.* Nemo, ut breuiter, ac neruosè Dumienis Episcopus, se mutar, qui se mutari desperet. nec enim ad ea, quæ fieri non possè creduntur, conatum adijciet quisquam. *hom. 37. in Cant.* Et D. Bernardus, Desperatio sibi omnem malitiæ vendicat confirmationem. D. autem Augustinus, Quisquis non credit dimitti sibi posse peccata, sit deterior desperando, quasi nihil illi melius, quàm malum esse remaneat. *Christi lib. 1. c. 18.* Quæ acutissimi Doctoris tanto diligentius excussa docet, ex quantulacumque desperatione peiorem tamen semper vnumquemque reddi. Etenim variè desperatur, de æterna nempe salute consequenda, de perfectioris instituti formula teetanda, de aliqua virtute comparanda, superando vitio, nobili aliqua virtutis actione peragenda, ingenti cruciatu vel peracri morbi dolore per diu fortiterq; tolerando: at in his & id genus plurimis quicumque desperat, deterior fit, animum desponder, iam què nihil sibi reliqui